

N:o 13.

Ank. till Riksd. Kansli den 25 April 1877, kl. 2 e. m.

Betänkande angående vissa ännu oafgjorda frågor om ändringar uti nu gällande lagstiftning rörande villkoren för tillverkning och försäljning af bränvin.

Uti inledningen till sitt vid innevarande riksmöte afgifna betänkande N:o 6, i anledning af vissa förslag rörande förändringar i nu gällande lagstiftning angående villkoren för tillverkning och försäljning af bränvin, omförmälde Bevillnings-Utskottet, hurusom vid behandlingen af de till Utskottet hänvisade motioner i ämnet Utskottet först till granskning företagit alla i dessa motioner innefattade förslag af mera omfattande art; samt att Utskottet ansett ändamålsenligast att, innan Utskottet skrede till slutlig handläggning af de speciellare frågorna, afgifva särskildt utlåtande till Riksdagen i anledning af de mera omfattande förslagen. Med föranledande af dessa förslag hemställde Utskottet i sitt berörda betänkande, att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes genom sakkunnige män låta öfverse nu gällande författningar angående tillverkning och försäljning af bränvin, i syfte att genom lagstiftningen måtte kunna åstadkommas ett än kraftigare motverkande af rusdryckers missbruk; samt att Kongl. Maj:t ville derefter i detta ämne, om möjligt vore, till nästa Riksdag afgifva förslag.

Sedan nämnda betänkande numera hos Riksdagen förevarit till behandling, och Riksdagen dervid bifallit hvad i omförmälda hänseende blifvit af Utskottet hemställt, har Utskottet att jemväl afgifva yttrande an-

gående de ännu oafgjorda frågorna om ändringar uti förenämnda lagstiftning.

Angående ti-
den för brän-
vinstillverk-
ningens be-
drifvande,
m. m.

I sådant afseende går Utskottet först att yttra sig i anledning af en inom Riksdagens Första Kammare af Herr *von Strokirch* väckt motion (N:o 14), deri bemålde motionär, under förmälan, bland annat, att mot bränvintillverknings bedrifvande icke några andra förbehåll rimligtvis borde göras än de, som af staten i sedlighetens intresse betingades, nemligen en säker och noggrann kontroll öfver och hög beskattning af den tillverkade varan, föreslagit, »att Riksdagen, med upphäfvande af hvad för närvarande finnes stadgadt, för dess del ville besluta, att bränvins tillverkning må, mot skyldighet för den, som sådan utöfvar, att för hvarje tillverkad kanna bränvin af 50 procent alkohol vid + 15 grader Celsius erlægga den skatt, som därför blifvit åsatt, samt underkasta sig de bestämmelser, som i och för en noggrann kontroll kunna finnas nödiga, vara under alla tider af året tillåten i hvarje bränneri, till obegränsadt tillverkningsbelopp utöfver 100 kannor per dygn, hvilket senare kannetal skall vara det minsta tillverkningsbelopp af bränvin af ofvan nämnda beskaffenhet, som i något bränneri får tillverkas under ett dygn.»

Enligt Kongl. förordningen den 18 Januari 1855 angående villkoren för bränvins tillverkning skulle denna tillverkning, så framt ej högst vigtiga omständigheter föranledde dess inställande, vara tillåten under två månader af året; och fick bränvinstillverkare under endera eller begge af dessa månader handteringen utöfva.

Berörda förordning, hvilken, såsom bekant, skilde emellan större och mindre brännerier, stadgade ock för de först nämnda, att den minsta tillverkningen per dygn, för hvilken anmälan finge ske, skulle vara 300 kannor och den största 1,000 kannor, allt i medeltal under månad räknadt.

Kongl. förordningen den 26 Oktober 1860, som upphäfde skilnaden emellan större och mindre brännerier, utsträckte ock tillverkningstiden till fem terminer, hvardera å en månad; och berättigades bränvinstillverkare att under en, två eller tre af dessa terminer utöfva sin handtering.

Genom Kongl. förordningen den 18 December 1863 infördes ytterligare en bränningstermin; och tillverkare skulle ega att bedrifva sin tillverkning under en, en och en half, två, två och en half eller tre af de stadgade terminerna.

Enligt Kongl. förordningen den 17 Maj 1867 skulle bränvinstillverkningen vara tillåten under fjorton terminer om året, hvardera å en

half månad. Tillverkaren egde för handteringens utöfvande välja hvilken eller hvilka eller huru många af dessa terminer han åstundade.

Slutligen blef genom Kongl. förordningen den 26 Juni 1871 stadgadt — hvad jemväl i sist utfärdade tillverkningslag af den 23 Augusti 1876 är upprepadt — att bränvinstillverkning skulle vara tillåten från klockan 12 på dagen första helgfria dag i Oktober månad till första helgfria dag i Maj månad det derpå följande året vid samma timme; att under denna tidrymd bränvins tillverkning finge utöfvas huru lång tid som helst; och att tillverkningen dervid skulle vara begränsad emellan 200 och 1,200 kannor i medeltal för hvarje tillverkningsdygn.

Härjemte stadgades, att bränvinstillverkning i sammanhang med pressjästberedning kunde af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande medgifvas äfven under tiden från den 1 Maj till den 1 Oktober mot vilkor, som dels i förordningen vore föreskrifna, dels ock ytterligare af Kongl. Maj:t prövades erforderliga.

Af den redogörelse, Utskottet nu lemnat, visar sig, att ifrån år 1860 den inhemska bränvinstillverkningen erhållit uti ifrågavarande hänseenden allt mer och mer frihet.

Att denna frihet skulle än vidare utsträckas, på sätt Herr von Strokirch nu föreslagit, eller så att tillverkningen blefve tillåten under alla tider af året och till obegränsadt tillverkningsbelopp utöfver ett till 100 kannor per tillverkningsdygn nedsatt minimum, har äfven tillföre varit ifrågasatt; men, äfven om skäl för en sådan åtgärd skulle kunna anföras, håller dock Utskottet före att, då Riksdagen redan beslutit hos Kongl. Maj:t anhålla om revision af gällande författningar angående tillverkning och försäljning af bränvin, det ensamt ur denna synpunkt vore mindre välbetänkt att vid innevarande riksmöte antaga ett förslag, hvilket innebure så genomgripande förändringar i nuvarande tillverkningslag, som det af Herr von Strokirch framställda; och tillåter Utskottet sig därför hemställa:

1:o)

att Herr von Strokirchs ifrågavarande motion icke måtte af Riksdagen bifallas.

Vid 1871 års riksmöte, då Riksdagen dels medgaf att från det vid uppmätning af tillverkadt bränvin erhållna och till normalstyrka redu-

*Angående
bränvinstill-
verkningsaf-
giftens belopp.*

cerade kannetal finge afdragas för afdunstning tre procent, dels ock upphäfde den förut gällande ovilkorliga skyldigheten till förskotts betalning af tillverkningsafgiften, vidtogs äfven en förhöjning af nämnda afgift från 70 öre till dess nuvarande belopp, 80 öre per kanna af normalstyrka.

Att afgiften måtte än ytterligare förhöjas, har vid de följande riksdagarne gång efter annan yrkats dels i sammanhang med, dels oberoende af förslag att utskänkings- och minuteringsafgifterna måtte upphöra.

Vid innevarande riksmöte har inom Första Kammaren uti motioner (N:is 12 och 31), väckta af Herr *C. O. Berg*, blifvit, utan samband med något förslag angående berörda försäljningsafgifter, hemställt, »att tillverkningskatten på bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker höjes till 2 kronor per kanna om 50 procent alkohol vid + 15 grader C.»; samt att, för den händelse detta förslag skulle vinna afseende, skatteförhöjningen måtte ofördröjligen träda i verket; hållande motionären före, att genom sådan förhöjning varans pris skulle stegras och densamma i följd deraf göras mindre åtkomlig för den eller dem, hvilka genom ett otygladt dryckenskapsbegär ådagalagt sin oförmåga att sjelfva pröfva hvad dem sundt är.

Då, såsom redan är vordet erinradt, vid senaste riksdagar förslag blifvit väckta om höjande af tillverkningsafgiften å bränvin, så har Bevillnings-Utskottet ej ansett sig böra understödja desamma; och Utskottet finner hvad det förut mot en sådan åtgärd anfört ännu ega full giltighet. Ehuru Utskottet visserligen anser obestridligt, att en förhöjning sådan som den af motionären föreslagna skulle i öfverensstämmelse med kända nationalekonomiska lagar i allmänhet åstadkomma en förminskning i varans förbrukning, läser dock vara otvifvelaktigt, att deraf äfven skulle föranledas en högst betydlig ökning utaf statsverkets inkomster, af hvilken för närvarande ej något behof förefinnes. Skulle det oakadt en dylik skatteförhöjning ske, borde väl, enligt Utskottets förmenande, samtidigt nedsättning å andra den stora allmänheten tryckande skatter medgifvas, och då lämpligast i tullsatserna å sådana artiklar, som utgöra föremål för hela folkets konsumtion; men, utom det att initiativet till en finansiell åtgärd af sådan omfattning till äfventyrs borde tagas af Kongl. Maj:t, torde jemväl med fog kunna sägas, att dylika förändringar i tulltaxan ej böra utan särdeles tvingande skäl företagas, innan den för lidet år påbörjade revisionen af berörda taxa blifvit bragt till slut.

Då Utskottet sålunda finner den närvarande tidpunkten ej vara lämplig för vidtagande af den föreslagna förhöjningen i bränvinstillverknings-

afgiften, anser Utskottet sig böra, under erinran jemväl om Riksdagens beslut i fråga om revision af gällande bränvinslagstiftning, hemställa:

2:o)

att Herr C. O. Bergs ifrågavarande förslag icke måtte vinna Riksdagens bifall.

Uti 6 § 2 mom. af Kongl. förordningen den 18 September 1874 *Lagen angående villkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller stillerade spirituösa drycker stadgas, att den, som enligt 2 mom. i § 1 af Kongl. förordningen angående villkoren för bränvins tillverkning icke får med sådan tillverkning sig befatta, äfvensom apotekare må ej tilldelas rättighet till minuthandel med eller utskänkning af bränvin.*

Lagen angående villkoren för försäljning af bränvin m. m. § 6.

Enligt § 1 mom. 2 af sist berörda författning få med bränvins tillverkning sig icke befatta öfverståhållare, underståhållare, landshöfding, landssekreterare, landskamrerare, kronfogde, länsman, lands- och stadsfiskal, polistjensteman, domare på landet, borgmästare eller annan magistratsperson i stad, ecklesiastik embets- eller tjänsteman, kyrkobetjent, folkskolelärare, i tjänst varande läkare, brännerikontrollör eller tillsyningsman, så ock i allmänhet embets- eller tjänsteman, som till följd af sin befattning kan komma att deltaga i beslut om bränvins tillverkning eller kontroll derå.

I en vid innevarande riksmöte inom Första Kammaren väckt motion (N:o 32) har Herr *von Geijer* föreslagit, »att Riksdagen ville besluta sådan ändring i gällande Kongl. förordning om försäljning af bränvin med mera, att 6 § 2 mom. af samma Kongl. förordning finge följande lydelse:

»Den, som enligt 2 mom. i 1 § af Vår nådiga förordning angående villkoren för bränvins tillverkning icke får med sådan sig befatta, äfvensom apotekare, må ej tilldelas rättighet till minuthandel med eller utskänkning af bränvin; *Dock vare det domare på landet, ecklesiastik embets- eller tjänsteman, folkskolelärare och i tjänst varande läkare icke betaget att ingå i sådant bolag, som, enligt 10 § 2 mom., kan i stad bildas.*»

Motionären erinrar, hurusom numera de i 10 § 2 mom. af bränvinsförsäljningslagen omförmälda bolag skola afstå hela nettovinsten af den bränvinshandel, de idkat; och anser motionären att vid sådant förhållande något giltigt skäl ej förefinnes att till inträde i nämnda bolag förbjuda

de embets- och tjänstemän, som icke till följd af innehafvande embete eller tjänst hafva att ingå och pröfva aftal med dylikt bolag eller att öfver tillverkning och försäljning af bränvin utöfva någon kontroll.

Af hvad sålunda blifvit i motionen anfördt framgår, hurusom det af motionären framställda förslag grundar sig på den af motionären hysta uppfattning, att genom 6 § 2 mom. försäljningslagen det skulle vara de i det af motionären föreslagna tillägg upptagne embets- och tjänstemän betaget att inträda såsom medlemmar uti ifrågavarande slags bolag.

En sådan uppfattning af nyss nämnda stadgande kan Utskottet emellertid ej dela, enär stadgandet väl måste afse rättigheten att för egen del idka utskänkning eller minuthandel; och Utskottet har sig icke heller bekant, att samma stadgande blifvit annorlunda tillämpadt af vederbörande myndigheter.

Ville man åt berörda stadgande gifva den tydning, som Herr von Geijer antagit; så kunde man ju med ungefärligen lika skäl säga att, då, enligt 5 § 1 mom. försäljningslagen, utskänkning af bränvin icke må utöfvas af den, som idkar annan handel, till hvars bedrivande särskild anmälan erfordras, skulle härigenom vara dylik handlande betaget att ingå i mera nämnda slags bolag, för den händelse utskänkning af bränvin blifvit åt bolaget öfverlåten. Ett sådant påstående torde dock med fog få anses ohållbart.

Skulle emellertid en omarbetning af § 6 i försäljningslagen anses erforderlig, synes Utskottet att en sådan bör föregås af en fullständig granskning af alla de omständigheter, som kunna bestämma, huruvida en person må vara behörig eller ej till utöfvande af nu ifrågavarande näring, eller till att ingå i bolag därför — en granskning, som dock lämpligast torde ske i sammanhang med den allmänna revision af hit hörande lagstiftning, hvarom Riksdagen redan beslutit att hos Kongl. Maj:t göra underdånig hemställan.

Utskottet hemställer alltså:

3:o)

att Herr von Geijers ifrågavarande förslag icke för närvarande måtte vinna Riksdagens bifall.

I nu gällande bränvinsförsäljningslag hafva mom. 1 och 2 af § 14 följande lydelse:

»Vill någon väcka fråga, att annan utskänkning än den, som kan gästgifveri tillkomma, må i socken å landet idkas, göre derom framställning hos kommunalnämndens ordförande inom första hälften af Mars det år, då försäljningen skall börjas. Kommunalnämnden skall innan slutet af samma månad deröfver afgifva yttrande och deri, om bifall till utskänkningen för högst tre år tillstyrkes, utsätta den trakt, hvarinom det må ske, hvarefter yttrandet öfverlemnas till ordföranden i kommunalstämman. Denne inhemte, innan April månads utgång, på kommunalstämma, som blifvit två söndagar å rad pålyst, socknemännens utlåtande i ämnet. Varder framställningen af både kommunalnämnd och kommunalstämma ogillad, förfalle frågan. Har åter endera eller begge bifall tillstyrkt, sände, inom tre veckor från det kommunalstämma blifvit hållen, ordföranden kommunalstämmoprotokollet och kommunalnämndens yttrande, jemte eget utlåtande i ämnet, till Vår Befallningshafvande in. Vår Befallningshafvande fatte deri sitt beslut och gifve det kommunalnämndens ordförande till känna.»

»Der fråga uppstår, att rättighet till minuthandel med bränvin i socken må beviljas, förfares på lika sätt, som om utskänkning nu stadgadt är.»

Vid sistlidet års riksmöte väcktes af Herr Wallenius inom Första Kammaren förslag om förändringar uti ifrågavarande 1 mom. *dels* derutinnan att $\frac{2}{3}$ af de afgifna rösterna skulle vara för bifall, om kommunalstämman skulle anses hafva för sin del medgifvit bränvinsutskänkningen, *dels* ock deri, att, derest den om utskänkningen gjorda framställning af kommunalstämma ogillades, frågan skulle komma att anses förfallen, oafsedt om kommunalnämnden tillstyrkt bifall eller ej.

Bevillnings-Utskottet ansåg hvad sålunda föreslagits vara förtjent af Riksdagens uppmärksamhet. Genom antagande af förslaget att, derest gjord framställning om utskänkning ogillades af kommunalstämma, frågan skulle anses förfallen, förhindrades enligt Utskottets åsigt, att, genom en möjligen ringa röstöfvervigt inom kommunalnämnden, emot socknemännens vid kommunalstämman uttryckta önskan, kommunen skulle kunna påtvingas en krogrörelse. Och genom att bestämma det en pluralitet af $\frac{2}{3}$ utaf de afgifna rösterna erfordrades för att kommunalstämma skulle anses hafva tillstyrkt bifall till utskänkningen, bereddes ett kraftigare stöd för dem inom kommunen, som ville bekämpa fyllerilastens utbredning derstädes.

För den händelse 14 § 1 mom. ändrades i det af Herr Wallenius

angifna syfte, ansåg Utskottet att — genom bibehållande af mom. 2 vid dess nuvarande lydelse — det borde på lika sätt som i fråga om utskänkning förfaras, der fråga uppstode att i socken bevilja rättighet till minuthandel med bränvin.

Och framstälde Utskottet förslag till förändrad lydelse af § 14 mom. 1; enligt hvilket förslag momentet skulle i här transsummerade delar lyda sålunda:

»Vill någon väcka fråga, att annan utskänkning — — — — — socknemännens utlåtande i ämnet; *dervid minst två tredjedelar af de afgifna rösterna erfordras för att kommunalstämman skall anses hafva tillstyrkt bifall till utskänkningen. I annat fall förfalle frågan. Har kommunalstämman med ofvan bestämda röstöfvervigt tillstyrkt bifall, sände, inom tre veckor*» etc.

Hvad Utskottet föreslagit blef af Första Kammaren utan omröstning bifallet; men af Andra Kammaren, dock med endast 2 rösters pluralitet, afslaget.

Det af Bevillnings-Utskottet vid sistlidna riksmöte framlagda förslaget har nu återupptagits af Herr *Liss Olof Larsson* uti en af honom inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 120); och har Herr *Wallenius* uti en vid innevarande riksdag inom Första Kammaren afgifven motion (N:o 7) hufvudsakligen förnyat sin förra framställning i ämnet; dervid bestämdt angifvande, att förslaget äfven afsåge frågan om minuthandel med bränvin.

Af den diskussion, som Utskottets förslag i förevarande ämne sistlidet år föranledde inom Riksdagens Andra Kammare, syntes framgå, att man egentligen ej hade något att invända emot nämnda förslag, så vidt det afsåg borttagande af bestämmelsen att kommunalstämman och kommunalnämnd skola vara eniga för att fråga om utskänkings eller minuthandels tillåtande skall anses hafva förfallit. I detta hänseende framhölls, att, då kommunalnämnden ju endast vore en delegation af kommunalstämman, det icke kunde ligga någon rimlighet i att låta kommunalnämndens beslut hafva en sådan betydelse gent emot kommunalstämman, som det enligt nuvarande författning hade; samt att, om sjelfva församlingen eller hela kommunalstämman med sin majoritet beslutade något, borde väl icke en delegation af kommunalstämman och denna delegations yttrande hafva en sådan betydelse, att deraf paralyserades stämmans beslut.

Deremot framställes i afseende å den andra delen af Utskottets än-

dringsförslag eller frågan om den föreslagna röstöfvervigten af $\frac{2}{3}$ utaf de vid kommunalstämma afgifna rösterna åtskilliga betänkligheter. Den viktigaste af dessa var, enligt Utskottets uppfattning, att det icke kunde anses vara med kommunallagarnes anda öfverensstämmande att i en särskild lag införa, angående beräkning af röstpluraliteten inom kommunalstämman, bestämmelser, afvikande från dem, som i kommunallagarne redan förefunnes.

Då den i sådant hänseende framställda betänklighet synts Utskottet ega full befogenhet, har Utskottet ansett sig vid innevarande riksmöte böra förorda allenast en sådan förändring uti ifrågavarande stadganden, hvarigenom, för den händelse gjord framställning om utskänkning af eller minuthandel med brännvin ogillas af kommunalstämma, frågan om sådan försäljning skall anses hafva förfallit, äfven om kommunalnämnden tillstyrkt bifall till framställningen.

Utskottet tillåter sig alltså hemställa:

4:o)

att, med bibehållande af den lydelse, som är gifven åt mom. 2 af § 14 i brännvinsförsäljningslagen, mom. 1 i samma § måtte erhålla följande förändrade lydelse:

»Vill någon väcka fråga, att annan utskänkning än den, som kan gästgifveri tillkomma, må i socken å landet idkas, göre derom framställning hos kommunalnämndens ordförande inom första hälften af Mars det år, då försäljningen skall börjas. Kommunalnämnden skall innan slutet af samma månad deröfver afgifva yttrande och deri, om bifall till utskänknin- gen för högst tre år tillstyrkes, utsätta den trakt, hvarinom det må ske, hvarefter yttrandet öfverlämnas till ordföranden i kommunalstämman. Denne inhemte, innan April månads utgång, på kommunalstämma, som blifvit två söndagar å rad pålyst, socknemännens utlåtande i ämnet. *Varder framställningen af kommunalstämma ogillad, förfalle frågan. Har åter kommunalstämman bifall tillstyrkt, sände, inom tre veckor från det kommunalstämma blifvit hållen, ordföranden kom-*

munalstämmoprotokollet och kommunalnämndens yttrande, jemte eget utlåtande i ämnet, till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande in. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande fatte deri sitt beslut och gifve det kommunalnämndens ordförande till känna.»

§ 23.

§ 23 i nuvarande bränvinsförsäljningslag lyder sålunda:

»Vid läger, eller der trupp eljest är för flera dagar sammandragen, vid helsobrunn eller badort, på passagerarefartyg, eller der värdshusrörelse af annan anledning kan komma i fråga att under endast någon del af året utöfvas, må för kortare tid än år rättighet till bränvinsutskänkning meddelas af Vår Befallningshafvande, när, i först nämnda fall, befälhafvande militärchef och, i öfriga fall, andre vederbörande derom gjort anmälan.

Rättighet till utskänkning å passagerarefartyg sökes hos Vår Befallningshafvande i det län, hvarest fartygets rederi har sitt hufvudsäte.

Afgiften bestämmes af den för bevillningstaxering näst derefter sammanträdande komité, men får ej understiga det belopp, som för den ifrågavarande tiden svarar mot den afgift, hvilken enligt de i §§ 17 och 18 stadgade beräkningsgrunder för år minst utgå bör. Skulle tiden ej uppgå till fjorton dagar, må dock afgifterna ej för kortare tid beräknas. Innan utskänkingen må företagas, skall nyss nämnda belopp förskottsvis erläggas till vederbörande uppördsman.

Då till utskänking, nu sagd är, tillstånd meddelas, underrätte Vår Befallningshafvande derom vederbörande skattskrifvare.»

Herr *Liss Olof Larsson* har i sin förenämnda motion föreslagit, att åt mom. 1 af ifrågavarande § måtte gifvas följande förändrade lydelse:

»Vid läger, eller der trupp eljest är för flera dagar sammandragen, vid helsobrunn eller badort, på passagerarefartyg eller der värdshusrörelse af annan anledning kan komma i fråga att under endast någon del af året utöfvas, må, *efter kommunalstyrelsens och i stad jemväl magistratens hörande*, för kortare tid än år, och med de inskränkingar i öfrigt, som *pröfvas nödiga*, rättighet till bränvinsutskänking meddelas af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, när, i först nämnda fall, befälhafvande militärchef och, i öfriga fall, andre vederbörande derom gjort anmälan.»

Motionären förmäler, att den af honom uti ifrågavarande hänseende föreslagna förändring afsåge att så väl åt Kongl. Maj:ts Befallningshafvande som åt vederbörande kommuner lemna något större rätt. När utskänk-

ningsrättighet söktes på grund af denna paragraf, hade kommunen ingen rättighet eller tillfälle att yttra sig i frågan, hvilket syntes motionären så mycket obilligare, som det just vore kommunen, som finge vidkännas olägenheterna af sålunda tillåtna utskänkingsställen. Inom den provins, motionären tillhörde, hade särskildt tillåtelsen för passagerarefartyg att utskänkingsvis försälja bränvin medfört mycken olägenhet, och kommunerna sågo med bekymmer, huru deras bemödanden att befrämja ordning och nykterhet motverkades af dessa flytande utskänkingsställen, som lade till nästan hvar och när som helst för att sälja bränvin. Om derföre Kongl. Maj:ts Befallningshafvande tillerkändes rätt att, vid meddelande af sådan rättighet, föreskrifva vissa förbehåll och inskränkningar, der sådant pröfvades nödigt, såsom t. ex. att sådan försäljning icke finge ega rum, då fartyg vore vid land förlagdt o. s. v., skulle — säger motionären slutligen — många af de olägenheter, öfver hvilka nu klagades, kunna förekommas, och detta utan att någons rätt förnärmades.

Af hvad motionären sålunda anfört framgår, att den af honom gjorda framställningen blifvit föranledd i all synnerhet af de olägenheter, som han ansett uppkomma af rättigheten att å passagerarefartyg utskänkingsvis försälja bränvin.

Äfven från andra orter än den provins, motionären tillhör, hafva klagomål låtit förspörja sig öfver olägenheter, som den passagerarefartyg medgifna utskänkingsrätt medfört, särskildt derigenom att från dessa fartyg bränvin blifvit jemväl till afhentning försåldt.

Utskottet har derföre ansett nödigt, att uti ifrågavarande § införas vissa bestämmelser, genom hvilka nämnda olägenheter må kunna, så vidt möjligt, undanröjas.

I sådant hänseende har Utskottet trott det böra stadgas, *dels* att utskänkningen finge ske allenast till förtäring ombord å fartyget, *dels* ock att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande vid meddelande af tillstånd till denna utskänkning skulle ega att jemväl i öfrigt föreskrifva de inskränkningar, som kunde finnas nödiga.

Deremot har Utskottet ej kunnat biträda motionärens förslag, så vidt det afser att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, innan nyss berörda utskänkning medgifves, skulle höra vederbörande kommunalstyrelse och i stad äfven magistrat. En dylik bestämmelse skulle i många fall förorsaka stora praktiska svårigheter, såsom nogsamt befinnes om man besinnar, huruledes ofta passagerarefartyg trafikera en lång kuststräcka och dervid anlöpa en mängd särskilda stationer.

Hvad angår öfriga i § 23 afsedda fall, då rättighet till utskänkning af bränvin kan för kortare tid än år medgifvas, så har Utskottet trott att för dessa fall icke, såsom i afseende å passagerarefartyg, vidtagande af ändringar i nuvarande stadganden är af något allmännare behof påkalladt.

Vid läger, eller der trupp eljest är för flera dagar sammandragen, kan ju sådan utskänkning ej komma till stånd utan på anmälan af befälhafvande militärchef; och både för dessa och de andra fallen gäller ju enligt 26 § 3 mom. försäljningslagen att, derest utskänkingsrättigheten visat sig föranleda störande oordningar, Kongl. Maj:ts Befallningshafvande eger på anmälan i stad af magistrat eller stadsfullmäktige och på landet af socknens eller angränsande sockens kommunalnämnd, efter vederbörlig undersökning nämnda rättighet inskränka eller indraga.

På grund af hvad Utskottet anfört, hemställer Utskottet:

5:o)

att ifrågavarande 23 § må förändras till följande lydelse:

»Vid läger, eller der trupp eljest är för flera dagar sammandragen, vid helsobrunn eller badort, på passagerarefartyg, eller der värdshusrörelse af annan anledning kan komma i fråga att under endast någon del af året utöfvas, må för kortare tid än år rättighet till bränvins utskänkning meddelas af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, när, i först nämnda fall, befälhafvande militärchef och, i öfriga fall, andre vederbörande derom gjort anmälan.

Rättighet till utskänkning å passagerarefartyg sökes hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i det län, hvarest fartygets rederi har sitt hufvudsäte. *Sådan utskänkning må endast ske till förtäring ombord å fartyget, och ege Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att jemväl i öfrigt dervid föreskrifva de inskränkingar, som kunna finnas nödiga.*

Afgiften för utskänkning, dertill på grund af denna § rättighet meddelats, bestämmes af den för bevillningstaxering näst derefter sammanträdande komité, men

får ej understiga det belopp, som för den ifrågasvarande tiden svarar mot den afgift, hvilken enligt de i §§ 17 och 18 stadgade beräkningsgrunder för år minst utgå bör. Skulle tiden ej uppgå till fjorton dagar, må dock afgifterna ej för kortare tid beräknas. Innan utskänkningen må företagas, skall nyss nämnda belopp förskottsvis erläggas till vederbörande uppbördsman.

Då till utskänkning, nu sagd är, tillstånd meddelas, underrätte Kongl. Maj:ts Befallningshafvande derom vederbörande skattskrifvare».

För den händelse Utskottets hemställan under nästföregående punkt §§ 3 och 45. varder af Riksdagen bifallen, torde deraf föranledas ett inskränkande tillägg vid § 3 mom. 1 i ifrågasvarande lag; enligt hvilket moment utskänkningvis försåldt bränvin må antingen å utskänkningstället förtäras eller ock derifrån afhemtas.

Likaledes lærer, under antydda förutsättning, ansvar böra bestämmas för den, som, efter det han erhållit rättighet till utskänkning å passagerarfartyg, utöfvar denna utskänkning annorledes än till förtäring ombord å fartyget eller utan att iakttaga de inskränkingar dervid, som i öfrigt kunna hafva blifvit af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande jemlikt 23 § 2 mom. föreskrifna. Sådan förseelse bör enligt Utskottets förmenande bestraffas på sätt i 45 § 1 mom. för vissa andra fall stadgas; och torde i sådant afseende ett tillägg böra göras vid sist nämnda lagrum.

Utskottet hemställer alltså:

6:o)

a) att 3 § 1 mom. uti bränvinsförsäljningslagen måtte förändras till följande lydelse:

»Den, som erhållit rättighet att idka utskänkning af bränvin, må sälja huru litet belopp som helst, och må detta å stället förtäras eller derifrån afhemtas, dock med det undantag, som i § 23 mom. 2 sägs»;

b) att 45 § 1 mom. i samma lag måtte erhålla följande förändrade lydelse:

»Idkar någon mindre partihandel eller minut-handel med eller utskänkning af bränvin vid tillfälle, då

försäljningsrätten ej utöfvas får, eller å annat ställe än dertill uppgifvet är, eller begagnar någon, mot hvad i § 4 mom. 2 stadgadt är, ombud för bränvins utlemnande å annat ställe, än der han sin försäljningsrätt utöfvar, eller tillåter den, som icke är till utskänkning berättigad, att, då han i parti eller genom minuthandel säljer bränvin, något af det sålda på försäljningsstället förtäres eller afheimtas i mindre belopp än han är berättigad föryttra, eller förbryter sig den, som till mindre partihandel eller minuthandel med eller utskänkning af bränvin berättigad är, mot § 25 mom. 2, § 28 mom. 2 eller § 31, böte första gången från och med 30 till och med 60 kronor samt andra gången från 60 till och med 120 kronor och vare dessutom andra gången sin rätt till mindre partihandel eller minuthandel eller utskänkning förlustig. *Lag samma vare, om den, som erhållit rättighet till utskänkning å passagerärefartyg, utöfvar densamma annorledes än till förtäring ombord å fartyget, eller utan att iakttaga de inskränkningar dervid, som i öfrigt kunna hafva blifvit af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande jemlikt 23 § 2 mom. föreskrifna.»*

§ 28.

Uti Kongl. förordningen den 18 Januari 1855 angående villkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker hade den 26 §, eller den, som motsvarar § 28 i nuvarande försäljningslag, följande lydelse:

»Under sön- eller helgedag må ej bränvin, som är föryttradt genom parti- eller minuthandel, till köpare utmätas eller utlemnas.

På landet vare då all annan utskänkning förbjuden, än på gästgivarvärdar vid måltider till resande, derest Vår Befallningshafvande ej, på grund af särskilda omständigheter, undantag meddelat. I stad ege vederbörande myndighet att bestämna, hvilka tinnar om dagen utskänkning må vara tillåten.

Under gudstjenst skall utskänkingsställe alltid vara tillstängdt.»

Dessa stadganden finnas äfven ordagrant återupptagna uti 27 § af Kongl. förordningen den 27 November 1857 angående villkoren för försäljning af bränvin m. m.

Enär ordalagen uti 2 mom. i denna § antydde, att polismyndig-

het i stad endast för sön- eller helgedagar egde förordna hvilka timmar utskänkning vore tillåten, och man deraf dragit den slutsats, att polismyndighet icke egde makt att för någon tid af dygnet på söcknedagar förbjuda utskänkning af eller minuthandel med bränvin; men obestriddt vore, att ordningens handhafvande inom städerna skulle i hög grad försvåras, i fall sådan utskänkning och minuthandel finge å söcknedagar hela dygnet utöfvas, ansåg vid 1859—1860 årens riksdag Sammansatta Bevillnings-, Lag- samt Allmänna Besvärs- och Ekonomi-Utskottet nödigt, att vederbörande myndighet genom bestämd föreskrift förklarades berättigad att bestämma, hvilka tider å dygnet minuthandel med och utskänkning af spritdrycker vore tillåtna; hvadan Utskottet uti sitt betänkande n:o 11 hemställde, att den föreskrift i detta afseende, som funnes meddelad i 26 § 1 mom. af det betänkandet bilagda författningsförslag, måtte vinna Rikets Ständers bifall; och föreslog Utskottet, att i följd af detta nya stadgande redaktionen af den §, som rörde utskänkningen å sön- och helgedagar (§ 28 i Utskottets författningsförslag), måtte så förändras, att § erhöles följande lydelse:

»Under sön- eller helgedag må ej bränvin, som är föryttradt genom parti- eller minuthandel, till köpare utmätas eller utlemnas.

Under gudstjenst skall utskänkingsställe alltid vara tillstängdt.

På landet vare å sön- eller helgedag all annan utskänkning förbjuden, än på gästgifvaregårdar vid måltider till resande, derest Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ej, på grund af särskilda omständigheter, undantag meddelat.»

Denna lydelse, af Rikets Ständer godkänd, blef ock gifven åt den 28 § uti Kongl. förordningen den 7 December 1860, i sammanhang dermed att i 26 § 1 mom. af samma förordning intogs allmän föreskrift i fråga om vederbörande embetsmyndighets befogenhet att bestämna den tid på dagen, då minuthandel med och utskänkning af bränvin ej vore tillåtna.

Vid 1862—1863 årens riksmöte framställes i afgifna motioner yrkanden om inskränkning eller upphäfvande af rättigheten att i stad å sön- och helgedagar utskänka starka drycker. Det sammansatta Utskott, som öfver dessa yrkanden hade att meddela yttrande, förklarade sig väl finna någon ytterligare inskränkning i denna rättighet vara af behovet påkallad; men ansåg att, då ett förbud mot all utskänkning å sön- och helgedagar på flera ställen säkert skulle föranleda talrika öfverträdelser, det borde öfverlemnas åt städernas kommunalstyrelser att bedöma, i hvad mån

en sådan inskränkning i nämnda rättighet kunde vara behöflig, samt åt Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att, efter af kommunalstyrelse härom fattadt beslut och sedan magistraten blifvit i ämnet hörd, utfärda påbud om dylik inskränkning.

Denna Utskottets åsigt blef ock af Rikets Ständer godkänd, enligt hvad deras underdåniga skrifvelse den 16 November 1863, N:o 170, utvisar.

Uti Kongl. förordningen den 18 December 1863 blef deruppå, i öfverensstämmelse med Rikets Ständers mening, åt § 28 gifven följande lydelse, hvilken den äfven i nu gällande försäljningslag eger:

»Under sön- eller helgedag må ej bränvin, som är föryttradt genom parti- eller minuthandel, till köpare utmätas eller utlemnas.

Under gudstjenst skall utskänkningsställe alltid vara tillstängdt.

I stad kan utskänkning af bränvin under sön- och helgedagar än vidare inskränkas eller helt och hållet förbjudas, derest beslut derom fattas af kommunalstyrelsen, samt beslutet af Vår Befallningshafvande, efter magistratens hörande, godkännes.

På landet vare å sön- eller helgedag all annan utskänkning förbjuden, än på gästgifvaregårdar vid måltider till resande, derest Vår Befallningshafvande ej, på grund af särskilda omständigheter, undantag meddelat.»

I afseende å detta lagrum föreligga nu till behandling flera inom Kamrarne väckta ändringsförslag.

Uti en inom Första Kammaren af Herr *S. Ribbing* väckt motion (N:o 4) har för ifrågavarande § föreslagits följande lydelse:

»Under sön- och helgedagar må ej bränvin, som är föryttradt genom parti- eller minuthandel, till köpare utmätas eller utlemnas.

Under gudstjenst skall utskänkningsställe alltid vara tillstängdt.

Under sön- och helgedagar, från klockan sex om aftonen föregående söckendag till påföljande söckendags morgon, vare all annan utskänkning förbjuden, än på gästgifvaregårdar vid måltider till resande, derest icke, på landet, Vår Befallningshafvande, på grund af särskilda omständigheter, undantag meddelat, eller, i stad, kommunalstyrelsen, likaledes på grund af särskilda omständigheter, om utskänknings tillåtande fattat beslut, som af Vår Befallningshafvande, efter magistratens hörande, godkännes. Dock får hvarken sådant undantag å landet, eller tillåtelse i stad för hvarje gång utsträckas öfver ett år.»

Herr *C. O. Berg* har inom Första Kammaren i motion N:o 12 väckt förslag derom, att i stället för nuvarande 3 och 4 mom. skulle uti ifrågavarande § införas ett nytt moment, så lydande:

»Under sön- och helgedagar vare all annan utskänkning förbjuden, än på gästgivaeregårdarne vid måltider till resande, derest icke, på landet, Vår Befallningshafvande, på grund af särskilda omständigheter, undantag meddelat, eller, i stad, kommunalstyrelsen, likaledes på grund af särskilda omständigheter, om utskänkings tillåtande fattat beslut, som af Vår Befallningshafvande, efter magistratens hörande, godkännes. Dock får hvarken undantag å landet, eller tillåtelse i stad för hvarje gång meddelas för längre tid än ett år.»

Inom Andra Kamnaren hafva Herrar *L. J. Larsson*, *Magnus Andersson* och *J. Erickson* i motion n:o 97 hemställt, »att all utskänkning och utminutering af starka drycker i så väl stad som på land må varda förbjuden från klockan 6 e. m. dagen före helgedag till klockan 6 f. m. dagen efter helgedag, med undantag då måltid af minst 2:ne rätter mat serveras.»

Jemväl i den förut omförmälda, af Herr *Liss Olof Larsson* väckta motionen förekommer förslag till förändrade stadganden uti ifrågavarande hänseende. Enligt denne motionärs åsigt borde § 28 erhålla följande lydelse:

»Under sön- eller helgedag må ej bränvin, som är föryttradt genom parti- eller minuthandel, till köpare utmätas eller utlemnas.

Under sön- eller helgedag, från klockan 6 om aftonen föregående söcknedag, vare all utskänkning förbjuden, derest icke på grund af särskilda omständigheter, efter af kommunalstyrelse, med den i § 14 mom. 1 bestämda röstöfvervigt, gjord framställning, och sedan i stad magistraten blifvit öfver framställningen hörd, Kongl. Maj:ts Befallningshafvande sådan försäljning tillåtit. Dock får sådan tillåtelse, för hvarje gång, icke utsträckas utöfver sex månader.

Här, i den ordning näst föregående moment stadgar, utskänkning under sön- eller helgedag blifvit tillåten, skall dock alltid under gudstjenst utskänkingsställe vara tillstängdt.»

Äfven vid sistlidet års riksmöte väcktes förslag i enahanda syfte som de nu i fråga varande, men hvilka Bevillnings-Utskottet då ej ansåg sig böra understödja; och Utskottet finner sig ej heller nu hafva skäl att frångå de åsigter, det vid förra riksdagen i detta afseende uttalade, och till hvilka det i hufvudsaken hänvisar.

Utskottet anser fortfarande, att stadgandena uti 28 § i gällande försäljningslag böra, om de tillämpas, och så vidt på lagstiftningen beror, vara tillräckliga att hämma missbruket af rusdrycker äfven på sön- och helgdagar; och denna Utskottets åsigt jäfvas ej från de stadssamhällen,

der en sådan tillämpning skett. Att en dylik tillämpning af dessa stadganden i strängaste mån endast på färre ställen egt rum, torde väl i de flesta fall få tillskrifvas *dels* den omständigheten, att ett dylikt genomförande af nämnda stadganden anses medföra allt för betydliga svårigheter och olägenheter, hvilka väl ej skulle kunna undanrödjas genom att i lagen upphöja till regel hvad som nu utgör ett medgifvet undantag, *dels* ock att, såsom exempelvis i Göteborg, för bränvins utskänkning och utminuterung bildade bolag föreskrifvit lämpliga anordningar i fråga om utskänkningen under sön- och helgdagar. En annan uppfattning om orsakerna till det mindre allmänna tillämpandet skulle förutsätta hos vederbörande kommunalstyrelser en likgiltighet för ordning och sedlighet inom samhällena, som Utskottet ingalunda antager förefinnas.

Hvad särskildt beträffar det af Herr L. J. Larsson m. fl. väckta förslag, att å tiden från klockan 6 eftermiddagen dagen före helgdag till klockan 6 förmiddagen dagen efter helgdag göra så väl utskänkning som utminuterung beroende deraf att måltid af minst två rätter mat serverades, tillåter sig Utskottet erinra, att ett dylikt stadgande synes så obestämmt, att det utan tvifvel skulle lemna fritt spelrum för kringgående. Förbudets utsträckande till minuthandel torde dessutom äfven i annat hänseende vara outförbart.

Att det stadgande, motionärerne i allmänhet föreslagit rörande städerna, redan hufvudsakligen gäller för landsbygden, synes ej vara bestämmande för dess allmänna lämplighet äfven för städerna. Landsortsbefolkningen har nästan allmänt egna hem, uti hvilka den äfven erhåller sin föda, hvilket deremot ej är händelsen med en stor del af befolkningen i flere städer; och att låta utskänkingsställena vara öppna endast för matservering, befarar Utskottet skulle föranleda allt för många svårigheter. Dessutom är antalet utskänkingsställen på landsbygden jämförelsevis ringa; det uppgår der i sin helhet till omkring 290, af hvilka i det närmaste 200 idkas i sammanhang med gästgifverirörelse och således hafva inskränkt utskänkingsrätt under sön- och helgdagar; hvaremot antalet utskänkingsställen i städerna öfverstiger 800.

Ehuru de fleste motionärerne föreslagit, att utskänkningen under sön- och helgdagar i regel skulle vara förbjuden, hafva de dock tillika hemställt, att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande skulle under vissa förutsättningar kunna å åtskilliga ställen tillåta densamma, och Utskottet befarar fortfarande, att tillämpningen af detta undantagsstadgande skulle blifva sådan, att förbudet hufvudsakligen komme att gälla de egentlige kropps-

arbetarne. En af motionärerne tyckes äfven anse, att en sådan tillämpning af den föreslagna lagen vore ensidig, partisk eller olämplig, men derjemte att den omständighet, att en dylik tillämpning *kan* ega rum, ej utgör ett tillräckligt skäl att *icke* stifta en sådan lag. Men skulle icke lagen tillämpas på detta sätt, utan resultatet blott blifva att antalet öppna utskänkningsställen under sön- och helgdagar inskränktes, men dock funnes för *alla* samhällsklasser, då vore med hela åtgärden föga vunnet. Allmänheten skulle nog snart lära sig att hitta till det eller de ställen, der den i öfrigt förbjudna frukten bjödes. Och torde man derjemte med skäl kunna göra den erinran, att i så fall äfven öfriga dagar i veckan utskänkningsstället borde kunna inskränkas till ett lika ringa antal ställen.

Vill Riksdagen verkligen gå i den af motionärerne föreslagna riktningen, synes det Utskottet vida lämpligare och rättvisare att utan något som helst undantag förbjuda all utskänkning under sön- och helgdagar; ett förbud, som då med samma kraft drabbar alla och säkert derföre äfven af alla skall lättare fördragas.

Som emellertid Utskottet icke ansett sig nu böra framställa ett sådant förslag, helst Riksdagen beslutit aflåtande af en underdånig skrifvelse om revision af gällande författningar angående tillverkning och försäljning af bränvin, tillåter sig Utskottet hemställa:

7:o)

att ifrågavarande af Herr S. Ribbing, Herr C. O. Berg, Herrar L. J. Larsson, Magnus Andersson och J. Erickson samt Herr Liss Olof Larsson väckta ändringsförslag icke måtte bifallas.

35 § af nu gällande bränvinsförsäljningslag innehåller, att bränvin, som är försatt med något för helsan skadligt ämne, eller som icke är renadt från finkelolja, eller hvars styrka ej uppgår till minst 46 procent, icke får vid minuthandel eller utskänkning till salu hållas. § 35.

Herr *Liss Olof Larsson* har i sin mera nämnda motion föreslagit, att ifrågavarande §, såsom enligt motionärens förmenande alldeles öfverflödig, måtte ur författningen utgå.

Stadgandet förekommer redan i § 33 af Kongl. förordningen den 18 Januari 1855 angående vilkoren för försäljning af bränvin och andra

brända eller destillerade spirituösa drycker; allenast att bränvinets minimistyrka der angafs med »fem grader», hvilket beräkningssätt vid 1856—1858 årens riksdag förändrades till det nuvarande, eller »46 procent».

Det vid 1853—1854 årens riksdag af Rikets Ständer för behandling af bränvinsfrågan tillsatta Särskilda Utskott yttrade i afseende å ifrågavarande stadgande följande:

»En föreskrift, som icke i förra författningar finnes, men som Utskottet ansett sig böra föreslå, är, att det bränvin, som försäljes, måste vara renadt från finkelolja och icke försatt med något för hel-san skadligt ämne, ej heller understiga 5 graders styrka. Det lär nemligen vara både på vetenskapliga grunder utrönt och af erfarenheten besannadt, att fyllerilasten i sin styggaste skepnad egentligen väckes och underhålles genom vanan att förtära en vara, som är orenad af den i det vanliga råa bränvinet befintliga finkeloljan, eller af andra ämnen, som medfölja eller till och med stundom med flit tillsättas för att göra varan skarp och retande. Denna till ny förtäring allt jemt manande skärpa, som ofta icke är förenad med verklig högre sprithalt, är mer än någonting annat föranledande till drinkares oförbätterlighet; och Utskottet tror, att ett stadgande i den syftning, som 33 § af författningsförslaget visar, skulle, om det noga handhafves, utgöra ett icke oviktigt steg till fyllerilastens minskning. Det är förordadt af flere motionärer».

Det torde ock nogsamnt vara bekant, att finkeloljan är ytterst skadlig och särdeles svår att från spriten afskilja, samt att, ju svagare bränvinet är, dess mera är det utsatt för förorenande eller skärpande ämnen.

Då det sålunda synes hafva varit på goda skäl, som ifrågavarande stadgande tillkommit, och då någon olägenhet af detsamma, Utskottet veterligen, ej afhörts, tillåter sig Utskottet hemställa:

8:o)

att hvad Herr Liss Olof Larsson i förevarande hänseende föreslagit icke måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 24 April 1877.

På Utskottets vägnar:

A. H. FOCK.

Reservationer:

emot 1:sta punkten:

af Herrar *Bennich* och *Croneborg*;

emot 7:de punkten:

af Herr *Hammar*: »Emot den punkt i Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 13, som angår frågan om förändrad lydelse af 28 § bränvinsförsäljningslagen rörande utskänkning i stad å sön- och helgdagar, får jag härmed afgifva min reservation.

Då äfven vid innevarande riksmöte Utskottet i detta ämne fått till sin behandling mottaga inom Riksdagen väckta förslag, flera till antalet än sistlidet år;

då det af Utskottet förlidet år afgifna yttrande, deri Utskottet afstyrkte dylika ändringsförslag, blef af Första Kammaren återremitteradt för att få stadgandet ändradt i angifven inskränkande syftning, samt i Andra Kammaren yrkande om återremiss af nämnda yttrande allenast föll på den förseglade sedeln; och

då, som väl bekant är, jemväl utom representationen från olika trakter af landet man ganska allmänt uttrycker den åsigt, att i lagstiftningsväg kraftigare åtgärder måtte vidtagas för hämmande af ett tilltagande missbruk af rusdrycker under sön- och helgdagar samt aftnarne närmast dessförinnan;

har jag ansett Utskottet böra föreslå Riksdagen antagande af sådana ändringar uti ifrågavarande stadgande, att hvad i afseende å rätten till bränvins utskänkning i stad å sön- och helgdagar nu är regel måtte — såsom redan är fallet å landsbygden — blifva undantag, samt att förbudet mot utskänkningen måtte utsträckas jemväl till aftonen före sön- och helgdag.

Väl är det sant, att inom åtskilliga städer, med tillämpning af nu varande stadgande, vederbörande kommunalstyrelser beslutit om utskänk-

ningens inskränkning eller förbudande å sön- och helgdagar, men utan tvifvel finnas många städer, der kommunalmyndigheterna skygga tillbaka för ett dylikt besluts fattande, vid tanken på det missnöje ett sådant beslut möjligen skulle framkalla mot dem af en del af befolkningen, hvilken deremot vida lättare funne sig deri, derest förbudet vore föreskrifvet genom lagstadgande. För min del tror jag att vida bättre resultat skulle vinnas, om derfor lagstiftningen, kommande de lokala myndigheterna till hjälp uti i fråga varande hänseende, såsom allmän regel stadgade förbud mot bränvins utskänkning i stad under sön- och helgdag samt aftonen näst föregående söckendag, men deremot lemnade vederbörande myndigheter rättighet att, derest behofvet pröfvades det påkalla, undantagsvis tillåta sådan försäljning.

Jag tillåter mig således vördsamt hemställa:

att Riksdagen ville åt § 28 i bränvinsförsäljningslagen gifva följande förändrade lydelse:

»Under sön- och helgedag samt från klockan 6 eftermiddagen näst föregående söcknedag vare i stad all utskänkning af bränvin förbjuden, så vida ej Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, på grund af ansökan och efter magistratens och kommunalstyrelsens hörande, pröfvar erforderligt att undantag meddela, i hvilket fall bestämmes så väl de tider på dagen som under hvilka vilkor i öfrigt utskänkning medgifves; och må detta medgifvande lemnas för högst ett år hvarje gång.

På landet vare å sön- och helgedag all annan utskänkning förbjuden än på gästgifvaregårdar vid måltider till resande, derest Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ej på grund af särskilda omständigheter undantag meddelat.

Under gudstjenst skall utskänkingsställe alltid vara tillstängdt och utskänkning derstädes ej tillåtas.

Bränvin, som blifvit föryttradt genom parti- eller minuthandel, må ej under sön- och helgedag utmätas eller utlemnas.»

För den händelse hvad jag sålunda hemställt skulle vinna Riksdagens bifall, torde deraf föranledas några smärre redaktionsförändringar

uti § 45 mom. 1 och § 47 mom. 1 af ifrågavarande lag, i följd hvaraf dessa lagrum skulle blifva så lydande:

45 § 1 mom.

»Idkar någon mindre partihandel eller minuthandel med eller utskänkning af bränvin vid tillfälle, då försäljningsrätten ej utöfvas får, eller å annat ställe än dertill uppgifvet är, eller begagnar någon, mot hvad i § 4 mom. 2 stadgadt är, ombud för bränvins utlemnande å annat ställe, än der han sin försäljningsrätt utöfvar, eller tillåter den, som icke är till utskänkning berättigad, att, då han i parti eller genom minuthandel säljer bränvin, något af det sålda på försäljningsstället förtäres eller afhemtas i mindre belopp än han är berättigad föryttra, eller förbryter sig den, som till mindre partihandel eller minuthandel med eller utskänkning af bränvin berättigad är, mot § 25 mom. 2, § 28 mom. 3 eller § 31, böte — — — — —
— — — — —

47 §. 1 mom.

»Förbrytelse mot § 3 mom. 2, § 22, § 28 mom. 4, §§ 29, 30, 35, 38, 39 eller 40 straffes med böter från och med 10 till och med 50 kronor.»

I denna reservation instämma Herrar *Bennich*, *Croneborg* och *Adelsköld*.
